

Maagdenhoning en appelblauwzeegroen

HERLINDA VEKEMANS AAIT HET BEESTENLEVEN

Het gedicht *Blauwboek* van Herlinda Vekemans is een enumeratie van meer dan veertig varianten van de kleur blauw, waarvan enkele tot haar strikt persoonlijk vocabulaire behoren. Appelblauwzeegroen komt er niet in voor, maar toch heeft ze dit enigszins onvertogen woord als titel voor haar nieuwe bundel gekozen: *Appelblauwzeegroen* (Gent: Poëziecentrum, 2022).

Renaat Ramon

De kwalificatie appelblauwzeegroen, toepasbaar zowel op mensen en ideeën als op dingen, is zelden bedoeld als compliment. Er wordt iets mee aangeduid dat moeilijk te definiëren is, maar niet kleurloos – alhoewel: mensen kunnen in een bepaalde optiek ook ‘onbestemd kleurloos’ zijn, namelijk in de optiek van de dieren die Herlinda Vekemans in het gedicht *Aanzegging* hun mening laat uiten. De dieren hebben een kijkje op de mensen die zij maar rare vogels vinden – zij het zonder vleugels. De mens ontbreekt ook vacht, hoorn, staart, schubben. En zijn bijgevolg ‘zoogdier, vlees, vis, insect noch vogel’.

Als wij de dieren mogen zien als woordvoerders van de dichter – die, bescheiden als zij is, in haar bundel zelden als ‘ik’ optreedt – dan valt er te besluiten dat zij op de mensen geen bijzonder positieve kijk heeft; wij lezen ook dat zij de massa ziet als een verwarrende ‘zee van gezichten en lichamen’. Nee, de mensen zijn appelblauwzeegroen, het blauwgroen, de kleur die mensen krijgen als ze worden aangetast door cyaan, het zeer giftige – en kleurloze – gas. Gruwelijker kan een metafoor niet zijn.

De dieren en met hen de dichter, stelden ook vast, in een gedicht dat kort en efficiënt *Zeem* heet, dat ‘mensen van eer en stand / beleidsmakers en gezagsdragers paaiden / en maagdenhoning om hun monden smeerden’.

Als de heerser genoeg heeft van hun

vleierij raadpleegt hij de zee die ‘met beukende golven / korte metten met de kapsones van importante slippendragers / en overspoelde hun loze woorden / gestaag met luider wordend gebulder’.

De zee, om transformatievermogen bekend, is hier een metafoor voor een radicale kritische instelling.

Hun ontzag voor de ‘kaarsrechte primaat met de grote herseninhoud’ hadden de dieren reeds verloren toen ze moesten vaststellen dat bepaalde soorten vanaf hun geboorte opgesloten worden tot ze rijp zijn om geslacht te worden en dat andere soorten genadeloos van hun biotoop worden beroofd.

Met poëtische accuratesse beschrijft Vekemans aanschouwelijk de tweespalt tussen land en zee en met een merkwaardig, aanstekelijk inlevingsvermogen de habitus van enkele zeedieren zoals de kromp, de grote oceaankarper en de heremietkreeft: ‘Een bedreigd bestaan / in een geleende kluis’. Om hun bestaan geloofwaardig te maken werden zij ook van hun Latijnse naam voorzien.

Herlinda Vekemans is een dichter die het leven aait. Daarvan getuigen ook de waarnemingen neergelegd in de tekst *Laudato si* zoals: ‘Een grote groene sabelsprinkhaan zit op een ochtend op de remkabel van mijn fiets. We fietten samen een eindje tot de eerstvolgende groenhalte voor de binnenstad’ en ‘Een wesp landt in een vijvertje en

ZEEM

De dieren hoorden hoe mensen van eer en stand
beleidsmakers en gezagsdragers paaiden
en maagdenhoning om hun monden smeerden

Op een dag hield een koning hun woorden voor bekeken
legde zijn raadslieden met opgeheven hand het zwijgen op
vatte post op het strand en liet het getij de woorden aandragen

De zee kwam eerst geduldig poolshoogte nemen
maar maakte allengs met beukende golven
korte metten met de kapsones van importante slippendragers
en overspoelde hun loze woorden
gestaag met luider wordend gebulder

dreigt te verdrinken. Ik vis haar eruit
met een stokje en samen wachten we
tot haar vleugels droog zijn’.

Appelblauwzeegroen toont verwantschap met de poëzie van de zogenaamde klimaatdichters die in arren moede hun verontwaardiging uiten over de manier waarop de roverseconomie de ecologische noden overheerst.

Geëngageerde poëzie is niet meer aan de orde van de dag: niemand maakt zich nog illusies over de impact van gedichten op maatschappelijke problemen (hoewel niemand die invloed kan meten).

Maar Herlinda Vekemans weze geprezen om haar ecologische inzet en de superbe manier waarop zij haar kritiek in ongebonden, ‘levende’ vormen heeft verdicht.